

ОСОБЛИВОСТІ ЛІНГВОПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ-МОВНИКІВ В УНІВЕРСИТЕТАХ США

У статті розглядаються основні вимоги до підготовки вчителів-мовників в університетах США, аналіз яких дасть можливість у майбутньому використати позитивний досвід цієї країни.

Ключові слова: вищий навчальний заклад, загальні державні стандарти, вчитель-мовник, "лідер освіти", програма підготовки.

Постановка проблеми

Сучасна вища система освіти України базується на багатьох принципах та особливостях, основною з яких є інтегрування досвіду інших країн до вітчизняної освітньої системи. Першим кроком на цьому шляху стало введення державою умов Болонської угоди у вищих навчальних закладах (ВНЗ) України. У свою чергу впровадження Болонського процесу стимулювало вивчення особливостей систем освіти не тільки країн Європи, але держав Північної Америки.

У нашій статті ми розглядаємо вимоги до навчання вчителів-мовників в університетах США на прикладі Гарвардського та Принстонського вишів. Відповідно до мети статті, яка полягає в аналізі специфічних рис вимог підготовки фахівців у системі освіти країни.

Відповідно до мети сформульовано такі завдання:

– розглянути сутність основних вимог до процесу підготовки вчителів-мовників в університетах США;

– виокремити особливості цього процесу на прикладі порівняння двох програм з підготовки фахівців у США.

Аналіз досліджень проблеми

Якщо проаналізувати систему освіти у Сполучених Штатах Америки, необхідно зазначити, що 2000 року було введено Common Core State Standards (Загальні державні стандарти) для шкіл[6]. Щодо вищої школи, цей процес знаходиться на певному етапі розвитку. Є документи та тести, яких потрібно отримати та скласти для того, щоб стати вчителем, але у кожному штаті та університеті вони є різними, оскільки за останні десятиліття розпочався процес стандартизації освітньої системи США, але далеко не всі штати підтримують цю ініціативу.

Програми навчання майбутніх учителів в університетах Сполучених Штатів потребують виконання основних умов для отримання можливості працювати за педагогічним фахом. По-перше, для того щоб стати викладачем або вчителем з будь-якого предмета, необхідно отримати ліцензію. Для цього треба мати диплом бакалавра або ж магістра, обов'язково закінчити ліцензовану програму з підготовки вчителів, спеціалізуватися у предметній сфері, яку планується викладати, пройти тест штату або інший тест за потреби. Це традиційний або стандартний варіант отримання ліцензії (сертифікату) вчителя, але існує також й альтернативний шлях отримання документа. Такий варіант було створено для талановитих осіб, у яких вже є ступінь бакалавра з певного предмета і вони бажають отримати можливість навчати своїй професії інших.

Також існує варіант екстреної сертифікації, тобто можливо отримати ліцензію вчителя на тимчасовій основі, якщо є необхідність. Але в будь-якому випадку, після отримання тимчасової ліцензії, очікується, що фахівець отримає й постійний сертифікат [7].

Головною причиною того, що фах вчителя-мовника у США стає популярним і найбільш проблемним, є те, що з кожним роком зростає кількість учнів, які вивчають англійську мову. І це в основному учні, для яких англійська у вивченні є другою мовою, а не першою.

Виклад основного матеріалу

Вище ми зазначили, що у США відсутні загальнонаціональні стандарти в їх фактичному значенні з підготовки вчителів-мовників, але відповідні кроки у цьому напрямку можна назвати створення багатьох організацій, що займаються акредитацією ВНЗ та навчальних програм. Так, зокрема, це: Національна рада з питань акредитації педагогічної освіти (The National Council for Accreditation of Teacher Education, NCATE), Міжштатний консорціум оцінки і підтримки освіти (Interstate New Teacher Assessment and Support Consortium, INTASC), Національна рада з питань професійної освіти (The National Board for Professional Teaching Standards, NBPTS) та ін. [5].

Саме NBPTS є тією організацією, що займається розробкою та методичною базою стандартів освіти для вчителів у контексті основних п'ятьох пропозицій, які було викладено у документі від 1989 року під назвою "Що вчителі повинні знати та вміти" (What teachers should know and be able to do"):

1. Учителі повинні бути відданими студентам та їх навчанню: зробити знання доступними; вірити в те, що всі студенти можуть навчатися; поводитися з усіма студентами толерантно, визнавати їх індивідуальні відмінності, які відрізняють одного студента від іншого та працювати з студентами, враховуючи ці відмінності; вчителі повинні поважати культурні та сімейні відмінності студентів; турбуватися про те, як впливає навчання на відносини між студентами, про розвиток їх характеру та громадської відповідальності.

2. Учителі повинні знати предмети, які вони викладають, та методику їх викладання: вчителі повинні мати глибоке розуміння історії, структури та практичного застосування цих предметів; вчителі володіють навичками та досвідом викладання предмету, знайомі з упередженнями, які учні мають по відношенню до предмета; вчителі використовують різноманітні стратегії для викладання свого курсу.

3. Учителі відповідають за керівництво та оцінювання знань студентів: вчителі мають давати чіткі інструкції, використовувати різноманітні технології навчання, мотивувати студентів, зосереджувати увагу студентів на навчанні; знати, як оцінювати індивідуальний прогрес студентів, так як і всього класу; використовувати багато методів для вимірювання розвитку знань студентів і чітко пояснювати результати батькам.

4. Учителі повинні систематично оцінювати свою роботу та навчатися на досвіді: модель освіченого вчителя Національної ради з стандартів викладання – вчитель читає, ставить питання, створює та готовий використовувати нові технології; вчитель знає теорії та стратегії навчання, знайомиться з сучасними проблемами американської освіти; вчитель критично оцінює свою роботу, поглиблює свої знання, розширює навички та втілює нові знахідки у роботу.

5. Учителі є членами навчальних груп: вчитель спілкується з іншими колегами для вдосконалення знань студентів; активно шукає співпраці з бізнесом та іншими групами суспільства; може оцінити розвиток школи та розміщення ресурсів, які надає штат або інша місцева група; знає, як продуктивно співпрацювати з батьками[8].

Отже, бачимо, що NBPTS визначили основні положення, на яких повинні орієнтуватися вищі навчальні заклади країни задля підтвердження свого статусу і проходження акредитації. Адже у США цим процесом займаються не тільки державні організації, а скоріше приватні, наприклад, Корпорація Карнегі, м. Нью-Йорк (Carnegie Corporation of New York).

На ці основні п'ять пропозицій при складанні своїх програм з навчання орієнтуються майже усі вищі навчальні заклади, розташовані у країні, особливо ті університети, які посідають місця серед найкращих у США. У статті ми використовуємо загальні відомості про такі програми двох найстаріших ВНЗ цієї країни: Гарвард і Принстон.

У Гарвардському університеті метою підготовки є навчання "лідерів в освіті" та узагальнення знань для покращення можливостей, досягнень і успіху студентів.

Освіта стосується кожного боку людського життя. У Гарвардській вищій школі освіти вірять у те, що навчання та вдосконалення системи є центром здоров'я і майбутнього нації. З 1920 року заснування школа створена для тренування лідерів, які трансформують освіту у США та у всьому світі. Сьогодні студенти університету мають можливість вивчати такі програми: оцінювання студентів, різниця в академічних досягненнях, освіта у місті, скорочення вчительських кадрів – це декілька з напрямів роботи. Чим відрізняється ця програма підготовки освітян? Увагу університету зосереджено на навчанні так званих "лідерів освіти", тобто керівного апарату навчального закладу. У Гарварді можна отримати ступінь Доктора лідера освіти; програма готує освітян, які можуть працювати у таких організаціях, як шкільна система, департамент освіти штату, міністерство освіти США, організації національної політики, національні фонди, що займаються освітянськими програмами[9].

Отже, чимала увага приділяється політиці у сфері вищої освіти та навчанню керівників ВНЗ. Однією з особливостей є докторський ступінь, який можна отримати саме з програми підготовки "лідерів освіти" і основним напрямком програми є керівництво освітою та політикою у цій сфері.

На відміну від Гарвардської вищої школи освіти, в університеті Принстон центром підготовки є саме вчителі різного профілю. Основні цілі програми:

– розвивати студентів, які демонструють знання предмета, розуміння навчання і викладання, вміння давати інструкції відповідно до професійних стандартів;

– індивідуалізувати навчальний досвід, заохочувати спостереження та надавати менторську допомогу, якщо студенти шукають місце застосування своїх вмінь і навичок, що були надбані під час виконання програми;

– надавати якісну інформацію з програм допомоги малозабезпеченим сім'ям і покращувати таким чином професійне зростання членів факультету, студентів та випускників;

– співпрацювати з іншими лідерами у сфері навчання: колегами з інших університетів та залучати партнерів до зміцнення зв'язків у справі покращення професійної практики;

– добирати та аналізувати інформацію, що формує рішення, які підтримують студентів і розвиток випускників та забезпечувати відповідність інформації або перевищення відповідних стандартів, які підтримуються завдяки цілям [10].

Ця програма спрямована на навчання та підготовку вчителів, а не "лідерів у навчанні", тобто кадрів управління. Головна мета програми – надати відповідні академічні знання та практичний досвід студентам, які бажають слугувати нації, адже у першому пункті є посилання на "відповідні професійні стандарти", тобто на вимоги, що їх було зазначено нами вище.

Висновки

Отже, програми мають чимало відмінностей між собою, вже на етапі визначення основних освітніх цілей. Одна спеціалізується на навчанні керівного апарату вищих навчальних закладів, інша готує вчителів різного профілю. Обидві програми надають можливість застосовувати здобуті навички і уміння на практиці та допомагають студентам і випускникам у їх саморозвитку і відповідають основним вимогам Національної ради з питань професійної освіти.

Використані джерела

1. Державна програма "Освіта". – Київ, Райдуга. – 1994. – 62 с.
2. Закон України "Про Освіту". – Х.: КСИЛОН. – 2002. – 35 с.
3. Конституція України: прийнята на 5 сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. – К.: Право, 2001. – 47 с.
4. Національна Доктрина розвитку освіти України у XXI ст. Освіта України. – 2001. – №29 (18липня) – С. 4-6
5. Черній Л. Стандарти професійного розвитку вчителів іноземної мови в США [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/gnvp/2011_55_3/11
6. Common Core Standards Initiative [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.corestandards.org/>
7. David Roth, Watson Scott Swail Certification and Teacher Preparation in the United States [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://docs.google.com/viewer>
8. National Board for Professional Teaching Standard [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbpts.org/the_standards/standards_by_cert
9. Harvard University [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gse.harvard.edu/academics/masters/tep/>
10. Princeton University [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://teacherprep.reuniontechnologies.com/dynamic.asp?id=mission>

Kapitova T.

THE PECULIARITIES OF FUTURE LANGUAGE TEACHERS' LINGUISTIC PREPARATION AT THE UNIVERSITIES IN THE USA

The article goes about the basic demands of preparation of teachers of language in the universities of the USA, analysis of which would give the possibility to use the positive experience of this country in the future.

Key words: *higher educational establishment, Common Core State Standards, the teacher of language, "the leader of education", the program of preparation.*

Стаття надійшла до редакції 5.06.13